

Rulet (fascikla)

Sedele su u čekaonici Nacionalne službe za zapošljavanje i gledale kako se čovek koji je sebe već nazivao njihovim poslodavcem prepirao sa službenicom. Mahao je papirima i govorio da on na TO ima pravo i da hoće da razgovara sa šefom. Videlo se da ga već znaju od ranije, ali on na to nije obraćao pažnju.

Ivana je sedela pored nje i gledala u pod. Bilo joj je 30 godina i osećala se postidićeno što je u potrazi za novim poslom koji treba da bude finansiran kao projekat "Prva šansa".

Znala je da se za taj program prijavljuju tek svršeni srednjoškolci i studinti kao što je Mia, bez dana radnog staža. A eto, ona je sada, sa svojih 30 i kusur u situaciji da još uvek čeka svoju prvu šansu za bolje sutra koju već godinama bezuspešno traži.

Shvatile su da će rasprava da potraje i da će dotični koji je osnovao firmu mesec dana pre početka primene ovog projekta da se iz petnih žila bori da dobije pravo na isplatu zarada za svojih budućih deset radnika koji ni jedan nije imao veze sa primarnom delatnošću firme. Niti bilo kakvog iskustva. Niti je sve to skupa njega zanimalo.

Iako je firma navodno trebala da se bavi uzgojem i prodajom ukrasnog bilja, ni on sam, a ni budući zaposleni nisu imali stručne spreme ni blizu onoj koja bi se očekivala da ovoj firmi treba.

I jedna i druga znale su da je stvar i više nego "providna", pa su blede posmatrale čoveka, po godinama duplo starijim od njih kako skakuće i više po sali za prijem stranaka, huhće i povremeno brzim koracima prilazi stolicama na kojima su sedele njih dve i kroz zube im govori: "Dobiću ja pare od njih, majku im njihovu." U rukama je držao fasciklu sa Ivaninin i Mijinin sklopljenim ugovorima o radu, original diplomama, ličnim kartama i ostale papire koje prilaže kao firma.

Kako bi prekratile vreme, počele su da pričaju o sebi. Onako kako to pričaju oni koji se čudnim spletom okolnosti nađu u situaciji kada shvate da mogu da sa potpunim strancem podele crtice svoga života o kojima više ne pričaju nisakim. Naježe se pri samoj pomisli na njih, a sa najbližima im je najgore, jer ih i sama pomisao na njihov pogled, dubok uzdah, odmahivanje glavom ili već sto puta izgovorenu rečenicu kritike peče kao vruć vosak na koži.

Ivana je prva otovrila dušu. Završila je ruski jezik i književnost u roku kao vrlo dobar student, ali san da bude profesorka u školi nikada joj se nije ostvario. Zараđivala je neko vreme od davanja časova srpskog jezika za pripremu prijemnih ispita, a uveče je radila po kafićima kao konobarica.

Kako su prolazile godine za godinom, roditelji su je sve više kritikovali kako je neozbiljna. Kako je detinjasta, jer ne može da nađe normalan posao i osamostali se nego naplaćuje crkavicu od privatnih časova, "radi na crno" u kafiću i prihvata svaki vikend da radi kako bi zaradila za veći bakšiš. Postala je bruka za porodicu. Neko koga se stide.

Jednog dana spakovala je svoje stvari i preselila se kod bake na Zvezdaru. Osećaj da je ponovo ušla u sobu u kojoj je spavala i igrala se kada je dolazila kod bake i dede donela joj je olakšanje i mir. Na kratko.

Baka se na nju nije ljutila. Volela ju je takvu kakva jeste i nije joj prenosila sve ono što bi joj ćerka i zet poručili da kaže Ivani i kako da joj redovno održava bukvicu zbog ponašanja.

Sa bakom je sve bilo lakše iako je i baka, a i kuća bila stara. Deda se već odavno preselio na drugi svet, a njih dve su sada same sedele za kuhinjskim stolom i pile kafu. Baka crnu, gorču, a Ivana slađu, belu kafa. Ćutale su i uživale u tišini. Samo se ponekad mogao čuti zvuk tramvaja koji tutnji Bulevarom kralja Aleksandra. Sve je izgledalo i mirisalo kao nekada.

Reč po reč, dogovorile su se oko podele poslova u kući i oko kuće. Oko pojedinosti koje ne bi trebalo da remete navike svake od njih, a i oko toga da Ivana treba da počne da više zarađuje, jer kod roditelja je imala dve plate i njena primanja, a baka ima samo malu penziju.

Bezuspešno je Ivana slala svoju biografiju firmama za posao sekretarice, prevodioca, predavača u privatnim školama stranih jezika. Odgovora najčešće nije bilo, a i kada jeste ulovi su bili neprihvatljivi.

Malo po malo postala je plaćenija u svom poslu. Jer žene krupije su na ceni. Polako je ušla u svet kockara i kockarnica, želeći da zaradi više. Da pomogne sebi i baki. Da uložiti u sebe. Da dokaže roditeljima da može da uspe u životu.

Poslušala je svog druga koji joj je i "nabacio" taj posao i koji joj je rekao da prestane da nosi dugačke džempere kada je već visoka i vitka i da smeđju kosu ofarba u plavu, jer plavuše bolje prolaze u životu. Poslušala ga je.

Shavtila je i da svoj sportski imidž treba da zameni jačom šminkom, da stikla treba da bude njena redovna obuća, i da mora da ovlada veštinama koje su bile *level up* za ono koje je iskusila radeći u kafiću.

Dobacivanja, nabacivanja, bahatost, neumerenost, histerija, sve je to bio sastavni deo njenog novog posla. Učila je kako da prepozna one koji su kockarnicu posle nekoliko sati doživljavali kao javnu kuću, a i oni koji su se ponašali kao bahati milioneri, a posle izgubljenih para plakali i bacali se na pod kao razmažena deca.

Dolazila je u jutarnjim satima kući sa bakšišom koji u kafiću nije mogla ni da sanja i molila boga da što pre zaboravi šta je te noći videla i doživela na poslu.

Bio joj je potreban dečko koji će je zagrliti, a takvih je uvek bilo u njenom životu, ali nisu je dugo grlili.

Kada je radila u kaficu nisu je shvatali za ozbiljno. Kada je držala klincima časove smatrali su je luzerkom. Kada je postala krupije nisu se mirili sa činjenicom gde je cele noći i šta radi. Osećala se potpuno bezvrednom i bolno usamljenom. Mia ju je slušala ne želeći ni za sekund da je prekine.

Više nije bila pozivana u društvo svojih drugarica, jer nije bila ničija žena, a ni majka. Muško društvo se delimično poženilo i okrenulo porodičnom životu, a delom je blejalo po kafićima u kraju, pilo i prežvakavalo iste priče, a njoj je toga bilo preko glave. Puno prijatelja joj je otišlo u inostranstvo, a Ivana nije imala ni novca, ni vremena da ih poseti.

A i on je otišao u Ameriku na postdiplomske i ni jednom joj nije stavio do znanja da želi da i ona dođe da nastave gde su stali. Znala je da već uveliko radi, da je svoj čovek i da skup i brz život u Americi više nije objašnjenje za njegova retka javljanja i maglovite planove za njih dvoje. Sada više nisu bili ni magloviti. Raspršili su se...više ih nema.

Snažan tresak zalupljenih vrata trgao je sve u čekaonici. Obe su se prenule u sekundi i vratile u sadašnji trenutak, ponovo postajući svesne žamora oko sebe i vike dobro poznatog glasa. Prišao im je ponovo ubrzanim korakom, crven u licu i besan kao ris.

Rekao im je kratko i drsko da krenu, a Mia je ostala da sedi zadržavajući Ivanu da ostane pored nje. On se posle nekoliko koraka zaustavio uvidevši da niko ne ide za njim. Besno se okrenuo i rekao: "Pa, idemo!"

”Ma gde da idemo? Šta su Vam rekli? O čemu se zapravo radi i šta će biti sa nas dve?” - žustro je zapitala Mia. Kraičkom oka je posmatrala čoveka iz obezbeđenja koji je na njega konstantno motrio.

Ljuto-kiseo osmeh se rastegao po njegovom licu, pa je prosiktao: “Sa mnom ste u igri dok im ne izvučem pare, eto to je.”

Iskezio se stisnuvši pesnice i gužvakući fasciklu sa papirima među kojima su se nalazili Ivanini, Mijini i njegovi papiri koje službenici nisu hteli da prihvate.

Mia je shvatila da je prava prilika da se ova glupost raščisti baš ovde. Nije je zanimalo da li je ovo još jedna birokratska državna zavruzlama satkana od pustih obećanja, niti do koje mere je ovaj čovek spreman da gazi preko drugih da bi se koliko-toliko okoristio o neke pogodnosti za firme. Znala je da sada, baš ovde, među tolikim svetom koji čeka na svoju šansu, među dežurnim obezbeđenjem koje ga je već držalo na oku, treba da prekine ovo glupiranje i da poništi ugovor i vrati svoja dokumenta.

”Hoću da raskinem ovaj ugovor i da dobijem svoja dokumenta nazad.” - Gledala ga je Mia u oči dok je Ivana sve niže spuštala glavu, prekrivajući uši da ne sluša svađu. Bilo joj je dosta još jedne neuspešne priče. Bila je preumorna od svega sa svojim jedva 30.

Počeo je da skakuće od besa. Da brblja nešto sebi u bradu, pa onda sve glasnije i glasnije gledajući Miju i Ivanu ljutito. Ukopao se kada je osetio ruku na levom ramenu i hitro se na jednoj nozi okrenuo da vidi ko to stoji iza njega. Čovek iz obezbeđenja je spustio ruku sa njegovog ramena i zapitao ga šta opet nije u redu.

”Ništa, ništa, sve je u najboljem redu. Treba mi samo dva prazna lista papira...evo mogu ona dva iz štampača.”, i pogleda na štampač koji se nalazio pored prijemnog pulta za stranke.

Žamor se utišao, a obezbeđenje je zatražio da se pripremi dva list papira iz štampača za gospodina. Ivana je ustala da ih uzme, a obezbeđenje se lagano odmaklo par koraka unazad iza njega. Zamor se malo pojačao, a Mia je tada rekla: “Dajte mi tu fasciklu da podmetnem.”

Pružio joj je fasciklu sa Mijinim i Ivaninim dokumentima. “A sada mi dajte ugovor da prepisem podatke iz njega.” Pružio joj je ugovore koje su juče popunjavale kod njega u kancelariji na Banovom brdu. Bili su to formulari u formi ugovora o radu koje je kupio u knjižari “Savremena administracija”.

Mia je krenula da na kolenima piše izjavu da raskida ugovor koji nije zvanično ni aktivan, ali i ona i Ivana su želele da se dokopaju svojih ličnih karata i diploma i zaborave na ovog čoveka što pre. Nije imala pojma kako se raskida ugovor o radu, ali joj je Ivana suflirala koliko je znala.

“Ja Mia Popović,
Dajem otkaz na poziciju radnika za ekonomsko-finansijske poslove zbog nepoštovanja ugovora o radu koji je prethodno sklopljen dana 16.06.2009. sa poslodavcem....”

Na kraju se potpisala, ispod potpisa stavila matični broj i prepisala broj lične karte koju je pronašla u fascikli.

Čvsto je držala na kolenima svoj papir sa otkazom pripijen uz fasciklu, a onda rekla njemu da napiše da je saglasan, da potpise u udari pečat. Nijednog trenutka mu nije u ruke dala papir sa otkazom niti fasciklu. Sagao se i sve je ćutke uradio, vrteći glavom u neverici.

Sada je Ivana uzela fasciklu i drugi prazan papir i napisala svoj otkaz. Još uvek crven u licu, motrio je na čoveka iz obezbeđenja, ali je i na njen otkaz bio saglasan.

Mia je uzela i fasciklu i otkaze i otišla da ih kopira. Dok je stajala za kopir aparatom, videla je da Ivana ponovo nepomično sedi dok joj on pokazuje jednom rukom ka Miji, a drugom vrti u vazduhu kao da kaže, pa vidiš da je ova mala luda. Više se nije okrenuo iza sebe, verovatno misleći da je obezbeđenje još tu. Iza njega je stajao nepoznati čovek koji je gledao u pravcu šaltera, verovatno čekajući svoj red. Obezbeđenja sada nigde nije bilo.

Mia je odlučno krenula ka Ivani i njemu, noseći u jednoj ruci fasciklu sa ugovorima, dokumentima i kopiranim otkazima, a u drugoj njegove papire i original otkaze koji ostaju njemu. Brzim korakom im je prišla, gledajući ga direktno u oči. Kada je bila na korak do njih, bacila je njegove papire uvis, tik iznad njegove glave.

Skočio je, pokušavajući da uhvati papire koji su leteli kao dolari u američkom filmu, a Mia je zgrabila Ivanu za ruku i istračala sa njom na ulice Gundulićevog venca. Tada su se pogledale i nasmejale naglas. Skrenule su brzim korakom ka Bajlonijevoj pijaci, prešle žurno ulicu i stale kod Sebilj česme u dnu Skadarske ulice. Uzele su svoje diplome, lične karte, ugovore i otkaze, snažno se zagrlile i bez reči rastale.